

Nr 21

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av motion angående sjukpenningen för patienter med migrän.

I motionen 1971: 43 av herrar Petersson i Röstånga och Sjöholm (båda fp) har hemställts »att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om regler inom den obligatoriska sjukförsäkringen, så att försäkrad som lider av migrän kan utfå sjukpenning för insjukningsdagen».

Efter remiss har yttranden över motionen avgetts av riksförsäkringsverket och socialstyrelsen.

Gällande bestämmelser

Som huvudförutsättning för rätten till sjukpenning gäller enligt 3 kap. 7 § lagen om allmän försäkring (AFL) att den försäkrade lider av sjukdom, som förorsakar nedsättning av arbetsförmågan med minst hälften. Före år 1967 gällde dessutom vissa karenstidsbestämmelser. Dessa innebär huvudsakligen att sjukpenning inte kunde utges för de tre första dagarna av ett sjukdomsfall. Sedan dessa karenstidsbestämmelser avskaffats genom beslut av 1966 års riksdag, återstår numera regler om karenstid endast beträffande sådan tilläggssjukpenning som grundas på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. I övriga fall innebär de nuvarande reglerna om rätten till sjukpenning följande (3 kap. 10 § AFL).

1) Sjukpenning utgår — med två undantag — inte för insjuknandedagen. Det första undantaget gäller fall då den försäkrade på grund av sjukdomen går miste om dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa. Det andra avser situationer då sjukperioden börjar inom tjugo dagar efter föregående sjukperiods slut. Innebörden av sistnämnda undantagsregel skall närmare beskrivas i det följande.

2) Vid sjukperiod som varar högst sex dagar, insjuknandedagen oräknad, utgår sjukpenning endast för sådan dag då den försäkrade skulle ha utfört sitt huvudsakliga arbete. Om antalet »arbetsfria» dagar under perioden överstiger två utgår emellertid sjukpenning även för överskjutande antal sådana dagar (»fridagsregeln»). Denna regel är försedd med vissa undantag, som kan förbigås i detta sammanhang.

3) Vid sjukperiod, som varar mer än sex dagar, utgår sjukpenning för varje dag efter insjuknandedagen.

Anledningen till att man, då karenstidsbestämmelserna slopades, bibe-

höll hindret mot att erhålla sjukpenning för insjuknadedagen var, att en motsatt regel skulle medföra att sjukpenning kunde utgå även för dag då den försäkrade insjuknat efter arbetstidens slut och således inte gått miste om någon inkomst.

Regeln att sjukpenning kan utgå även för insjuknadedagen i fall då sjukperioden börjar inom tjugo dagar efter föregående sjukperiods slut tillkom för att sjukpenning skulle kunna utges för enstaka dagar i de fall, då en försäkrad på grund av sjukdom *regelbundet* måste genomgå viss behandling, som hindrar honom att under behandlingsdagen utföra arbete. Som exempel härpå nämndes s. k. dialysbehandling av njursjuka personer. Regeln gäller emellertid alla de fall då en ny sjukperiod inträffar inom tjugo dagar efter föregående sjukperiods slut. För regelns tillämpning har riksförsäkringsverket meddelat vissa föreskrifter. Dessa innebär bl. a. att om ny sjukperiod, som omfattar högst sex dagar, insjuknadedagen oräknad, inträffar inom tjugo dagar efter föregående periods slut, så utgår sjukpenning i allmänhet inte för insjuknadedagen om denna är en *arbetsfri* dag.

Motionen

Enligt motionen är »20-dagarsregeln» och »hela försäkringsformen» inte tillämplig vid sjukdomen migrän, som är periodvis återkommande och i regel varar endast en dag. Reglerna leder enligt motionärerna till att just migränsjuka personer kan gå miste om sjukpenning under många sjukdomsdagar under ett kalenderår. Motionärerna anser det därför rimligt att det skapas regler, som tar hänsyn till den speciella sjukdomsform som migrän utgör. Förutsättningen bör vara att det genom läkarintyg visats att den försäkrade behandlats för migrän men att sjukdomsfallen ändå fortsätter.

Remissyttrandena

Båda remissinstanserna avstyrker bifall till motionen.

Enligt riksförsäkringsverkets mening bör det inte komma i fråga att i lagen införa särskilda regler beträffande en viss sjukdom. Verket anser vidare att en mera generell utvidgning av rätten till sjukpenning vid sjukdomsfall, som omfattar endast en dag, skulle aktualisera frågeställningar av bl. a. finansiell och administrativ art vilka inte bör bedömas i ett så isolerat sammanhang som det nu ifrågavarande.

Socialstyrelsen anför liknande synpunkter och framhåller att även andra sjukdomar har en sjukdomsbild som kännetecknas av intermitterande, häftiga men relativt kortvariga anfall, omväxlande med perioder av symptomfrihet. Som exempel nämns epilepsi, allergisjukdomar, gallstens- och njursjukdomar samt vissa tarmsjukdomar. Styrelsen fram-

håller också att det finns svårigheter att avgränsa sjukdomen migrän från andra sjukdomar, som yttrar sig i bl. a. svår huvudvärk. Särskilda förmånsregler för personer, som lider av sjukdomar med periodvis återkommande kortvariga anfall, skulle enligt styrelsen medföra praktiskt-administrativa svårigheter för försäkringskassorna. Enligt styrelsens mening skulle det dessutom för allmänheten komma att framstå som svår-förståeligt och förvirrande, om sjukpenning vid vissa sjukdomar skulle utgå fr. o. m. insjuknandedagen medan denna ersättning vid andra sjukdomar skulle utgå först fr. o. m. dagen efter insjuknandet.

Utskottet

I fråga om rätten till sjukpenning gäller enligt lagen om allmän försäkring som en huvudregel att sjukpenning inte utgår för den dag då sjukdomsfallet inträffar. Från denna regel görs dock undantag bland annat för det fall att den försäkrade insjuknar på nytt efter att ha tillfrisknat från föregående sjukdom och den nya sjukperioden börjar inom tjugo dagar efter den föregående periodens slut.

I förevarande motion hävdas att de angivna reglerna är särskilt ogynnsamma för personer som lider av migrän, eftersom migränanfallen är periodvis återkommande och i regel varar endast någon dag. Migrän-sjuka personer kan enligt motionärerna till följd av dessa bestämmelser gå miste om sjukpenning under många sjukdomsdagar under ett kalenderår. Motionärerna vill att reglerna ändras så att personer som lider av migrän kan erhålla sjukpenning även för insjuknandedagen.

Riksförsäkringsverket och socialstyrelsen har i yttranden över motionen avstyrkt bifall till densamma. Riksförsäkringsverket anser att det inte bör komma i fråga att i lagen införa särskilda regler för en viss sjukdom. Socialstyrelsen framhåller att även andra sjukdomar än migrän har en sjukdomsbild, som kännetecknas av upprepade, häftiga men kortvariga anfall omväxlande med perioder av symptomfrihet. Styrelsen betonar även de praktiskt-administrativa svårigheter som skulle uppkomma för försäkringskassorna om särskilda regler infördes för sådana sjukdomar.

Utskottet vill för egen del framhålla att den av motionärerna åsyftade lagändringen bland annat skulle medföra att sjukpenning kunde komma att utgå även för dag då den försäkrade insjuknat efter arbetstidens slut, i vilket fall vederbörande ej går miste om någon arbetsinkomst. Denna konsekvens är enligt utskottets mening inte förenlig med huvudsyftet bakom reglerna om sjukpenning, nämligen att bereda skydd vid inkomstbortfall. Med hänsyn härtill och på de av remissinstanserna anförda skälen avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

att motionen 1971: 43 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 april 1971

På socialförsäkringsutskottets vägnar

TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Ringaby (m)*, fröken Sandell (s), herrar Magnusson i Nennesholm (c), Karlsson i Ronneby (s), Mundebo (fp), fru Håvik (s), herrar Björck i Nässjö (m), Nordberg (s), fröken Pehrsson (c), herrar Hermansson i Malmberget (vpk), Marcusson (s), Andersson i Nybro (c), fröken Bergström (fp) och herr Signell (s)*.

* Ej närvarande vid betänkanadets justering.